

פרשת וַיִּקְהַל — בניית המשכן באחדות

הציווי על עשיית המשכן נאמר במעמד ציבורי גדול: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (לה א).

מדוע דווקא מצוה זו נאמרה במעמד הדומה למעמד הקהל?

הסיבה לכך היא שבמתן תורה היה עם ישראל מאוחד, שנאמר "וַיִּסַּח שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" (יט ב), ופירש רש"י: "כאיש אחד בלב אחד". חטא העגל יצר פירוד גדול בעם, עד כדי כך שהוצרכו בני לוי בציווי משה בשם ה' להרוג את עובדי העגל: "שִׁימוּ אִישׁ תְּרֵבּוֹ עַל יָרְכוֹ... וְהָרְגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קְרֵבוֹ" (לב כז). כאשר רוצה משה לצוות על בניית המשכן שתכליתו לכפר על חטא העגל, הוא מכנס את כולם כדי לחזור לאחדות שהייתה במעמד מתן תורה.

הסבר נוסף לצורך להקהיל את העם לבניית המשכן: שנאת חינם שקולה כנגד שלוש העבירות החמורות, כמו שלמדו חז"ל (יומא ט:), שהרי בית ראשון נחרב מפני שחטאו בתקופתו בעבודה זרה, בגילוי עריות ובשפיכות דמים, ואילו בבית שני – שלא עברו על אותם עבירות, והיו עוסקים בתורה, במצוות, ובגמילות חסדים – חרב מפני שהייתה בו שנאת חינם.

אחד הביטויים הנפוצים לשנאת חינם הוא סיפור לשון הרע. מובא בירושלמי (פאה פרק א הלכה א): עד היכן מגיע כוחה של לשון הרע: דורו של דוד כולם צדיקים היו, ומשום שהיו בהם מספרי לשון הרע, שהביאו לפירוד ומחלוקות, נהרגו מהעם במלחמות. ואילו דורו של אחאב על אף היותם עובדי עבודה זרה, היו יוצאים למלחמה ומנצחים בזכות האחדות שהייתה ביניהם.

לכן בהקמת המשכן הקהיל משה את כל עדת בני ישראל, כדי שהמשכן ייבנה על יסודות של אחדות ובכך יהיה לו קיום.

רש"י פירש שמשה הקהיל את עם ישראל למחרת יום כיפור (לה א). גם בפרשת יתרו על הפסוק "וַיְהִי מִמָּחָרֵת, וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לְשַׁפֵּט אֶת הָעָם" (יח יג), פירש רש"י שזה היה למחרת יום כיפור. למה שני דברים אלו נעשו בו ביום: גם ציווי משה על המשכן וגם שפיטת העם?

הסיבה לכך היא שמשה חשש שמא בין הנדבות למשכן יתערב כסף שהוא ספק גזל, ובכך תיפגם קדושת המקדש, כמו שאומר הנביא "וַיִּהְיֶה אֲנִי גָזוּל... הֲאֵרָצָה אוֹתָהּ מִיְדְּכֶם?!" (מלאכי א יג). לכן משה שפט את העם לפני קבלת כספי התרומה, כדי שהתרומה תהיה נקייה מכל חשש גזל, וגם כדי שכל התורמים הנדיבים למשכן יהיו אחרי תשובה וחרטה.

ארץ ישראל אמונה טורת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי
לש"י

שי
לש"י

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

בנוסף, אפשר להסביר שמשה הקהיל את העם למחרת יום כיפור, כדי ללמד את העם שיש להתנהג במידות טובות ולהתייחס לחברים כראוי גם למחרת יום כיפור. הרי במהלך יום הכיפורים הלב חרד ומלא יראת ה' ואהבת הבריות ומתנהגים כהוגן מאימת יום הדין. אבל האדם נבחן באופן שבו הוא מתנהג למחרת יום כיפור, בחיי היום יום, בלי חרדת יום הדין.

כשמגיעים ישראל לאחדות נפתח הפתח לבניית המשכן ולהשראת השכינה.